

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Reintje De Vos

Hendrik <Van Alkmaar>

Haarlem, 1826

Tweede Hofdag; nieuwe klagten over Reintje door het Konijn en den Kraai.
Besluit van den Koning tot de belegering van Malepertus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62132](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62132)

REINTJE plagt stout en trotsch te zijn; als wij onze klagten naar eisch voortzetten, dan zal hij nu de geregte voldoening vinden, voor de schaden, welke hij ons plagt aan te brengen. Ja! de Koning heeft nu het vonnis geveld; REINTJE zal niet langer in het leven worden gelaten; hem wedervare nu de schande, welke hij zoo dikwijls heeft verdiend (6).

Tweede Hofdag; nieuwe klagten over REINTJE door het Konijn en de Kraai. Besluit van den Koning tot de belegering van Malepertus.

Zoodra het Open-hof was toebereid, in dier voege als het beschreven stond, en alle zaken naar eisch bezorgd waren, kwamen aldaar eene menigte van Heeren bijéén, en niet alleen de dieren, maar ook de vogelen groot en klein. Ook kwamen er vele Rijksgrooten ter eere van BRUIN en IZEGRIM. Daar was vreugde met staatfie; alles in blijdschap, zoo als het nog nooit bij dieren was gezien. Men danste den Hofdans naar oude zeden, onder het geluid der trompetten en schalmeijen.

De Koning had de tafels zoo laten bereiden, dat elk zijn genoeg zoude vinden. Naar alle kanten had hij zijne boden gezonden, opdat elk
ko-

Dat ein islik genôg dâr fand :
 Allen weren boden gefand,
 Dat se mosten kômen dâr.
 Fögele unde dere mannig pâr
 Reiseden dârhen by dage un nagte :
 Men Reinke de fos lag up der wagte.
 De falsche pelegrym unde lose wigt
 Kwam de tyd to hove nigt.
 He brukede al syn olde spêl ;
 De öme dankeden, dër en was nigt fêl.
 Dâr was to hove mannig sank ;
 De spise flojede unde de drank ;
 Dâr sag men shärmen un segten ;
 Ein islik kwam mid finen slägten.
 Ein dël dansfeden, ein dël de sungen ;
 Dâr sag men pipen unde bungen.
 De koning sag fan fineme fâl,
 Öme hagede fêr wol de grote grâl.
 Do agte dage al ummeweren,
 De koning fat mid fineme heren
 Over tafelen unde at.
 Dat kanyen kwam fôr öm, dâr he fat
 By finer fruwen, der koninginne,
 Unde sprak mid eineme drovigen sinne :
 Here, her koning, unde al de byr fyn,
 Entfärmet ju dog der klage myn!
 Ik mene, men felden hävt gehörd
 Sodan forradend unde argen môrd,
 Also Reinke an mi begunde,
 Gisteren morgen tor festen stunde,
 Do fat Reinke fôr fineme hûs,
 Fôr finer borg to Malepertus.

komen moest en nu trokken de dieren en vogelen bij paren derwaarts, zoo bij nacht als over dag. REINTJE, die valsche pelgrim en looze boef, kwam niet ten Hove; hij bleef op de loer, en bedreef zijne oude kuren; niemand sprak tot zijnen lof.

Spijs en drank was er in overvloed. Hier hoorde men zingen, elders zag men scherpen en vechten. Elk kwam met zijn geslacht, elk was vrolijk bij zang en dans, onder het geluid van fluit of zakpijp. De Koning zag dit uit zijne Hof en schepte vreugde in het blij gejuich.

Toen er acht dagen verloopē waren, gebeurde het, dat terwijl de Koning met de hovelingen aan tafel zat, de konijn voor hem en de Koningin trad, en op eenen treurigen toon aldus aanhief:

„Heer Koning en allen, die hier tegenwoordig zijn! Ontfermt u over mijne klagten! zoo ik meen, heeft men nooit van zulk een verraderlijken en boozen moord gehoord, als REINAART tegen mij heeft ondernomen. Hij zat gisteren morgen om zes ure voor zijnen burgt *Malepertus*; en ik meende gerust en in vrede tot hem te gaan; te meer was ik vrijmoedig, om dat hij zich in het gewaad van eenen pelgrim vertoonde, en zoo ik

meen-

Ik mende mid freden för öm to gân;
 Ik sag öm alse enen pelegrim ftån.
 Mi dugte, dat he fine tide las,
 Darumme ik des to dryfter was.
 De fulven fraten moſte ik dorg,
 Wolde ik wäfen to deſſer borg.
 Do he mi ſus hadde fornomen,
 Begunde he mi näger to komen.
 Ik dagte, he wolde mi frundlik moten,
 Do grêp he mi an mid finen poten;
 He taſtede mi an twiſhen mine ören:
 Ik mende, ik hadde myn höved forloren.
 Sine klouwen weren lang unde ſharp,
 Darmid he mi tor êrden warp;
 Men dat wêt ik Gode dank,
 Ik was ſo ligt, dat ik entsprank,
 Unde ſus út finen poten kwam.
 He grimmede fêr, unde was gans gram,
 Dat he mi nigt behölden mogte.
 Ik ſwêg, un makede altes nên gerogte,
 Dog moſte ik myn eine ör dår laten;
 Unde in mineme hövede ſint fêr grote gaten;
 Hyr moge ji fên dit ungefög,
 Dår he mi mid finen klouwen flög.
 Fylna hadde ik gebleven död.
 Here, latet ju entfärmen deſſe nöd,
 Dat men alſus brikt juwe gelede!
 We is, de faren dorv over de hede!
 Nu Reinke alſus de ſtrate belägt?
 Do he düt ſus hadde geſägd,
 Kwam dår Markenouwe, de kraie, förd,
 Un ſprak to deme koninge deſſe wörd:
 Wêr-

meende zijne getijden las. Ik moest dien weg langs, zoude ik herwaarts ten Hove komen. Toen hij mij vernam, kwam hij nader en ik dacht dat hij mij vriendelijk te gemoet ging. Hij vatte mij aan met zijne klauwen en greep mij tusfchen de ooren; ik dacht niet anders, of ik verloor het hoofd; de nagels, waarmede hij mij ter aarde wierp, waren lang en fcherp, doch ik was gelukkig zoo ligt en vlug, dat ik hem ontsprong, en alzoo uit zijne pooten ontsnapte. Hij fcheen erg vertoornd, dat hij mij niet behouden mogt; ik zweeg en maakte weinig geruchts en moest er een mijner ooren laten; ik heb vier groote gaten in mijn hoofd. Gij kunt deze ellende nog zien en hoe hij mij met zijne nagels kwetfte. Ik was bijna dood gebleven. Heer! ontferm u over mijnen rampspoed, en bedenk dat men alzoo uw vrijgeleide verbreekt. Wie zal langs 's Heeren straten durven gaan, als REINTJE alzoo de veiligheid belaagt?"

Naauwelijks had hij deze woorden gefproken of er verfcheen MERKENAU (de kraai) en deze fprak den Koning aan op de volgende wijze:

P 2

„ Waar-

Wërdige koning, gnädige here,
 Ik bringe ju jammerlike märe.
 Fan angeste kan ik nigt fele spräken;
 Mi dünket, mi wil myn härte tobräken.
 Is dat nigt ein jammerlik ding?
 Hüden morgen, do ik ütging
 Mid Sharpenebbe mineme wive,
 Där lag gelyk eineme doden ketive
 Reinke' de fos up der hede,
 Unde hadde sine ogen forkered alle bede.
 De tunge häng öm üt fineme munde.
 Gelyk so eineme doden hunde;
 Öme stund de mund wide open.
 Fan angeste begunde ik to ropen.
 Jo mër ik rëp, jo stiller he lag.
 Wo faken sprak ik: o we! un o wag!
 He is alderdinge dôd!
 Darumme hadde ik ruwe grôt,
 So fër mi fines dodes entfärnde!
 Ik beklagede öm, unde myn wyv de kärnde;
 Mër ruwe hadde wi, wan jennig lövet.
 Ik betastede finen bûk unde fyn höved,
 Myn wyv ging stân to fineme kinne;
 Se märkede, eft igt were darinne
 Tekene des levendes grôt efte klën;
 Men he lag dôd alfe ein stën.
 Dit hadde wi bede wol gefworen.
 Wo se fôr, dat moge ji nu horen.
 Do se in forgen fus by öm stund,
 Unde ör höved hëld by fineme mund,
 He märkede, dat se sik nigt en hodde,
 He grëp se an, ja dat se blodde,

Un-

„ Waardig Koning! genadig Heer! Ik breng u eene treurige tijding. Ik kan naauwelijks spreken door droefheid. Mijn hart is gebroken door het jammerlijke van de zaak. Toen ik heden morgen met SCHERPENEKKE, mijne vrouw, uitging, zag ik REINTJE, op de heide dood liggen, gelijk een misdadiger op het rad. Zijne oogen stonden beide verdraaid; de tong hing hem, gelijk die van eenen dooden hond, buiten den bek; — de laatste stond wijd open. Ik begon van droefheid te roepen, en hoe meer ik riep, hoe stiller hij lag. Wij riepen beiden: O wee! o wee! Hij is waarlijk dood. Ik beklagde hem, en mijn wijf kermde; wij betoonden grootere rouw, dan vele denken zouden. Ik bevoelde zijnen buik en zijn hoofd. Mijne vrouw ging bij zijnen mond staan en loerde, of zij nog eenig teeken van leven bij hem bespeurde, maar hij lag, zoo stil als een steen; wij zouden beide gezworen hebben, dat hij dood was. Hoe zij nu voer zult gij hooren.

Toen zij zoo in angst bij hem stond en haar oor aan zijnen mond hield — toen hij bemerkte, dat zij niet op hare hoede was, hapte hij toe en beet haar het hoofd af. Ik schrikte erg en riep: O wee! o wee! Toen schoot hij op en snapte ook naar mij; ik ontvloog hem; anders was ik ook gedood; naauwelijks ontkwam ik het gevaar en vloog naar eenen boom. Van hier zag ik hoe de schelm mijn goede wijf verslond. Hij was zoo hongerig en gulzig, dat hij er wel twee bovendien zou gelust hebben. Hij liet geen beentje

Unde splët ör ök förd av dat höved.
 Ik forfhrekkede mi mër, wan jennig lövet.
 Ik schryede lude : o we! o wi!
 Do fhôt he up, unde snappede na mi,
 Men ik entflög öm mid angeste grôt,
 Anders were ik ök där gebleven död:
 So nouwe wás it, dat ik entkwam,
 Up enen bóm de flugt ik nam,
 Unde sag fan fërne, wo desse ketyv
 Stund unde at myn gude wyv.
 He was so hungerig, so dugte mi do,
 He hadde nog wol twe gegeten darto,
 He lét nigt na wer knoken efte bën.
 Do ik dessen jammer hadde gefèn,
 Dat he där nigt hadde gelaten,
 Unde he wäglêp finer straten,
 Ik flög där, wol was it mi towedderen,
 Där fand ik nog etlike fedderen
 Fan mineme wive Sharpenebben,
 Up dat ik de mid mi mogte hävven,
 Unde mogte de wifen juwen gnaden.
 Latet ju entfärmen desses groten fhaden!
 Here, do ji hyr av neyne wrake,
 Unde agte ji nigt desse fäke,
 Dat fus juwe gelede werd gebroken,
 Ji wërden fër darumme forfproken!
 Men sprikt: *de is mede fhuldig der däd,*
De nigt en strafet de misfedäd,
Unde ein islik wil dan wäfen here.
 Düt were to na juwer forftliken ere.
 Do alfus der kraien wörd
 Unde ök des kaninen weren gehörd,

over. Nadat ik deze ellende gezien had, en hij zijnen weg ging, vloog ik derwaarts, hoe zwaar het mij viel; het eenigste, wat ik van mijne vrouw vond, waren deze vederen, welke ik opnam, om ze aan uwe genade te vertoonen. Ontferm u Heer, over mijnen ramp! Neemt gij geene wraak van deze misdaad, en acht gij het niet, dat uw vrijgeleide, alzoo wordt verbroken, dan zult gij hierover hoogelijk besproken worden. Men zegt, dat hij, die de misdaad niet straft, medeplichtig wordt en dat elk dan zijn eigen regter zal willen zijn, maar dit was uwer Vorstelijke eere te na."

NOBEL, de Koning, was zeer ontfeld, nadat hij de klagten van den konijn en de kraai gehoord

Alse se öre klage sus hadden formeld,
 Nobel de koning wård sere forgreld.
 He sprak in torne: by miner truwen,
 De ik shuldig bin miner fruwen,
 Ik wil dit kwade so êrlik wräken,
 Dat men dar lange shal affspraken.
 Dat myn gelede unde myn geböd
 Sus is tobroken! Ik was ein fot,
 Dat ik dessen shalken fos
 So willigen hävve gelaten lös,
 Unde ik finer loggen so faste lövede,
 Darmede he mi so listigen shövede
 Ik makede einen pelegrim fan öm,
 He sholde hen na Yerusalem.
 Wo klouwede he mi up der mouwen!
 Men de shuld was dy miner frouwen;
Dog ik bin des allene nigt,
De by frouwen-raäde shaden krigt.
 Late ik Reinken länger betämen,
 Wi alle möten uns des shämen
 It is tomalen ein slimmen drög:
 So was he to jär, so is he nog.
 Ji heren denket darup mid flyt,
 Wo wi öme krigen in korter tyd,
 Nigt en kan he uns entgân,
 Wil wi dat êrnstlik gripen an.
 Ifegrím unde Brune, desse bede
 Behagede wol, wat de koning säde;
 Se hopeden nog wêrden gewroken
 An Reinken, konden se it töstoken;
 Men se dorsten nigt spräken ein wörd:
 De koning was so sere forstörd,

hoord had. Hij sprak in toorn; ik zweer het bij de trouw, welke ik aan mijne vrouw schuldig ben, ik zal deze daden zwaar straffen, om dat mijn opontbod en mijn vrijgeleide hierbij zoo veracht zijn. Ik handelde als een dwaas, toen ik den loozen schalk heb losgelaten, ook dat ik de leugenen, waarmede hij mij zoo erg bedrogen heeft, heb geloofd. Ik maakte hem tot een Pelgrim en hij zoude naar *Jeruzalem* gaan, en wat heeft hij mij al meer op den mouw gespeld? Het is alles de schuld van mijne vrouw, maar ik ben de eerste niet, die bij het volgen van vrouwen-raad schade lijdt.

Laat ik aan REINTJE verder den vrijen gang, wij zullen ons op het laatst nog meer moeten schamen; hij was voorheen een looze schalk, en hij is het nog. Gij Heeren! overweegt het in ernst, hoe wij hem binnen korten in onze magt krijgen; hij kan ons niet ontgaan, als wij de zaak behoorlijk aanvatten."

Hetgeen de Koning zeide behaagde aan IZEGRIM en BRUIN bijzonder wel. Konden zij het met bidden erlangen, dan hadden zij zich gaarn op REINTJE gewroken, maar zij durfden geen woord spreken, om dat de Koning zoo verstoord was. Eindelijk nam de Koningin het woord, en

Un was sêr tornig in alle sineme finne,
 Intläste sprak de koninginne :
 Ik bidde ju , koning , myn gnädige here !
 Toornet ju dog nigt so fere ;
 Ji fholen ôk nigt so ligte fwären ,
 Up dat ji blive by magt unde eren .
 Nog wete ji nigt waraftige sake ,
 O'k hörde ji nog nigt de weddersprake .
 Were Reinke nu hyr tot stede ,
 Filligte hyr weren wol minre rede
 Fan dên , de nu klagen over öm ;
Audi et alteram partem !
 He klaget faken , de fulven misdôt .
 Ik hêld Reinken wÿs un fröd ,
 Ik hodde mi nigt fôr desseme rogte ,
 Darumme halp ik öme , dat ik mogte .
 Dat dede ik , here , al dorg juwen fromen ,
 Wowol it nu anders is gekömen .
 Is he kwäd , efte is he gûd ,
 He is fan rade wys unde frûd ,
 Darto ôk fan groteme geslägte .
 Hyrumme , here , bedenket it regte ,
 Dat ji nigt forhallen juwe ere !
 Ji fint jo al des landes ein here ,
 Reinke kan for ju nigt bliven :
 Wille ji öme fangen , edder entliven ,
 Juwe ordel mot jummer gân !

Do sprak de Lupard wedder an :
 Dat kan ju , here , nergen ane fshaden ,
 Dat ji êrst Reinken to worden fshaden .
 Wat fshadet , dat ji öme horen êrst spraken ?

zeide: „Ik bid U, Heer Koning! Vertoorn u niet te sterk, en zweer niet te spoedig; gij kent het ware van de zaak nog niet, omdat gij het slechts van eenen kant hoordet. Ware REINTJE hier aanwezig, mischien spraken zij, die nu over hem klagen, veel minder. *Hoort en wederhoort*, is eene regel, zoo waar als oud. Hij die schuldig is klaagt somtijds het ergste. Ik hield REINTJE voor wijs en vroom, en had hem anders, niet aan het regt onttrokken. Ik hielp hem derhalve ter goeder trouw en ten uwen nutte, hoe zeer het nu anders uitkomt. Hij moge kwaad of goed zijn, hij is wijs en slim van begrip, en hij is bovendien van een groot en aanzienlijk geslacht. Heer! bedenk u derhalve, opdat gij niet door overhaasting uwe eere benadeelt. Gij zijt de Heer des Lands en REINTJE is niet tegen u bestand. Wilt gij hem vatten of ontlijven, uw vonnis moet doorgaan.”

LUPARDUS hernam: „Indien gij, Heer Koning! hem eerst te worde wilt staan, dit zal u in geen opzigt kunnen benadeelen. Gij kunt u daarna even goed op hem wreken. Volg derhal-

ve

Ji mogen dänne dog ju an öme wräken.
 Darumme folget juwer fruwen räd,
 Unde ök der heren, de hyr stät.
 Ifegrim sprach: dat en kan nigt fshaden,
 Dat wi des bästen helpen raden.
 Hēr Lupard, höret mi wes mede:
 Al were Reinke hyr fōrd tor stede,
 Unde he fik der sake konde entlāggen,
 De desse twe hyr up öme fāggen,
 Ik wil eine sake dog bringen fōrd,
 Dār he syn lyv hävt mede forbōrd.
 Men nu wil ik derfulven fswigen,
 So lange wi öm hyr wedderkrigen.
 Des hävt he boven alle dat
 Deme koning gewised einen fshat
 In Husterlo by Krekelpüt,
 Dat nog groter loggen is dan düt,
 He hävt der loggen fele gelogen,
 Dārto hävt he uns alle bedrogen.
 He hävt Brunen fere gefhānded un mi;
 Dār wil ik myn lyv nog fätten by,
 Newerlde he regt de wārheid fāde,
 Nu rovet unde mōrdet he up der hede.
 Wes deme koninge un ju dunket gōd,
 Dat is billik, dat men also dōt.
 Men hadde he hyr willen to komen,
 He hävt de märe wol fornomen
 U't des koninges hove by finen boden.
 De koning sprach: wat is dat fan noden,
 Dat wi alle hyr na öme beiden?
 Ik gebede, ji fsholen ju alle bereiden
 Unde folgen mi in deme festen dage:

Ik

ve den raad van uwe vrouw en van de Heeren ,
hier tegenwoordig.”

IZEGRIM zeide : „ Het zal geen nadeel doen , dat
wij ook ten besten helpen raden. Heer LUPAR-
DUS , hoor mij dan ook. Al ware het dat REINAART
hier tegenwoordig was en zich vrij pleitte van
hetgeen deze twee tegen hem hebben ingebracht ,
ik zal eene zaak voorbrengen , waarmede hij zijn
lijf en leven heeft verbeurd , maar ik wil er nu
van zwijgen , tot zoo lang hij op nieuw in onze
magt is. Behalve dit alles heeft hij den Koning
gewezen op eene fchat , welke te *Husterloo* bij *Kre-
kelput* ligt , en wie kent een grooter leugen ? Hij
heeft reeds veel malen ons allen belogen en be-
drogen. Hij heeft BRUIN en mij erg te fchande
gebragt , en ik wil er mijn leven tegen zetten ,
dat hij nooit de waarheid fprak , en nu rooft en
moordt hij op de heide. Het is wel billijk en goed ,
dat de Koning overeenkomstig uwen raad han-
delt , maar had REINTJE hier willen komen , hij
wist wel , dat het Hofdag was en heeft het op-
ontbod door 's Koning boden wel vernomen.”

De Koning fprak : „ Wat zoude het helpen ,
dat wij allen hier naar hem wachteden. Ik be-
veel , dat gij allen u gereed zult houden , om mij
op den zesden dag te volgen. Ik wil een einde
heb-

Ik wil einen ende hävven der klage!
 Wo dunket ju fan deme fulen wigte?
 He makede wol ein land to nigte!
 Maket rede, al dat ji mogen,
 Mid juweme harnfhe, fpeten un bogen,
 Mid donrebusfen, pol-äkfen un bärden!
 Ik gebede, dat ji fö up mi wärden,
 Efte ik juwer welke to ridder floge,
 Dat de den namen mid eren droge!
 Wi willen hen för Malepertus,
 Und fên, wat Reinke hävt in deme hûs.

Se antwörden deme koninge alle: Ja!
 Wan ji gebeden, fo folgen wi na!

Alfe desse råd fus was gefloten,
 Dat de koning unde fine genoten
 Wolden tên för Reinken hûs
 För dat flot Malepertus,
 Grimbård was mede in deme rade,
 He lêp haftigen unde drade
 Na Reinken flot, al dat he mogte,
 Up dat he öme de tidinge brogte.
 He beklagede öme, un fprak jo faken:
 Og Reinke! öm! nu wilt fik maken!
 Du bift dat höved fan unfeme geflägt,
 Wi mogen di wol beklagen mid regt:
 Wente wan du plagft for uns to fpräken,
 So en konde uns nigt entbräken:

So

hebben aan de klagten. Wat denkt gij wel van den booswicht? Hij zoude wel het geheele land ten verderve brengen. Maakt u gereed met uwe harnasfen, speren en bogen en met uwe donderbusfen, frjïdbijlen en morgenstarren. Ik beveel, dat gij mij alzoo optrekt, en u zoo gedraagt, dat gij, wanneer ik eenigen uwer tot Ridder mogt slaan, dien naam met eere moogt dragen. Wij zullen optrekken naar *Malepertus* en zien hoe REINAART bij magte is."

Alle aanwezigen antwoorden den Koning: „Ja, als gij beveelt dan volgen wij."

*Getrouwheid van GRIMBAARD tegen REINTJE;
waarschuwing om zich naar den Koning
te begeven.*

Toen het besluit alzoo genomen was, dat de Koning en zijne Vafallen (Leenmannen) zouden optrekken ter belegering van REINTJE's kasteel: *Malepertus*, trok GRIMBAARD, die in de vergadering tegenwoordig was geweest, dadelijk naar gemelden burg, om aan zijnen oom de tijding te brengen. Hij beklagde dezen en sprak bij zich zelve. „Ach! oom REINTJE, hoe zal het nu gaan, gij zijt het hoofd van ons geslacht. Wij mogen u wel met reden beklagen. Gij plagt voor ons te spreken, en hierdoor ontbrak ons weinig, vermits gij zoo slim en bedreven waart."

On-